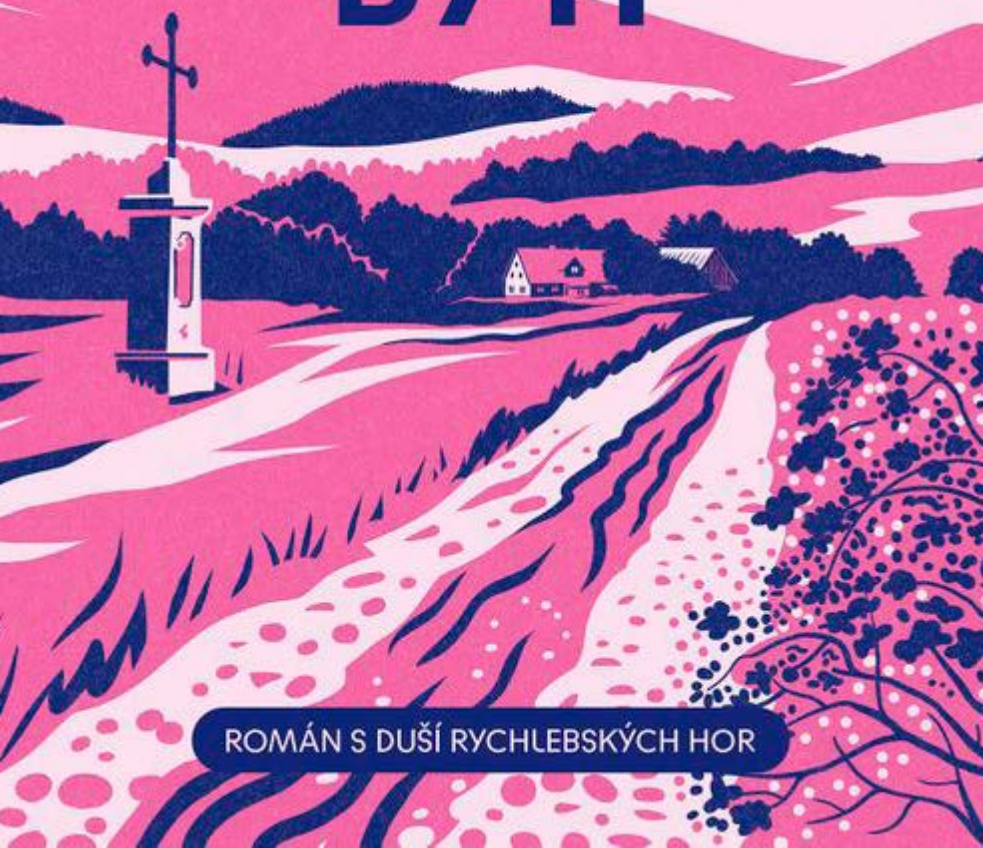

Marie Hajdová

KDO CHCE S VLKY BÝTI

ROMÁN S DUŠÍ RYCHLEBSKÝCH HOR

Kdo chce s vlky býti

Vyšlo také v tištěné verzi

**Pa
se
ka**

Marie Hajdová

Kdo chce s vlky býti – e-kniha

Copyright © Paseka, 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Kdo chce s vlky býti

Marie Hajdová

Kdo chce s vlky býti

Román s duší
Rychlebských hor

Paseka

KDO CHCE S VLKY BÝTI

Copyright © Marie Hajdová, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-7637-576-5

ISBN e-knihy 978-80-7637-650-2 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7637-651-9 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7637-652-6 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

Kdo chce s vlky býti,
musí s nimi výti.

Tød'

Helena

Je pryč.

Vyhlížela jsem ho každý večer. Chtěla jsem ho vzít k nám, říct mu, že nemůže za to, co se stalo, že už se tím nemusí trápit. A taky ho konečně seznámit s Martou. Ale on mi zase unikal. Schovával se. Pak jsem ho konečně zahlídla, běžel od lesa a zastavil se před naším domem. Stál k němu zády a prudkými nádechy se mu zvedala ramena. Vyšla jsem za ním ven, ale než jsem došla ke dveřím, byl pryč. Stála jsem na asfaltce, rozhlížela se na obě strany, ale nikde nikdo. Jako by se vypařil. Možná se mi to jen zdálo, padala tma, možná to byl jen stín.

To bylo před týdnem. Zmizel. Ani Jarda nic neví. Pokrčil rameny, prý je pryč. Beze slova odjel, jako vždycky. Však on se zase objeví, znáš ho, odbyl mě jen. A roztočil další pivo.

Právě že ho znám.

Pootevřenými dveřmi slyším Martu, jak vedle v kuchyni myje nádobí. Stojí u dřezu, pohupuje boky v rytmu nějakého songu, který jí uvízl v hlavě. Linka je mokrá, a jak se o ni Marta opírá, zůstanou jí na triku, těsně pod oblinou břicha, mokré skvrny. Vidím ji tak jasně, jako by zrovna teď stála tady přede mnou.

Poslední dobou je strašně unavená a náladová. Je za deset osm. Cvaknutí vypínače, světlo za skleněnou výplní dveří zhasne. Zavrznutí schodů a za chvíli kroky nad mou hlavou, jak Marta přechází po ložnici. Hučení vody v koupelně, zase kroky, o něco tišší. Osm patnáct a je ticho. Bude čekat. Na mě, nebo na spánek. Záleží, co přijde dřív.

Jenže mně se ještě spát nechce.

Stmívá se teď tak rychle, rychleji než člověk stačí mrknout. Jedno mrknutí světlo, další mrknutí tma. Teď už bude padat čím dál dřív. A pak ta mlha, co se nezvedne několik dní. Nevlídná, vlhká, všeprostupující, proniká až do duše. Je horší než mráz.

Podzimní noci dokážou být tak tiché, že člověk slyší běh vlastních myšlenek. Ty mé patří Janovi. Bráním se jim, nechci je poslouchat. Nedají mi spát. Vždyť přece vím, co se stalo.

Zmizel, tak jako mizíval celý život. Myslela jsem, doufala, že se něco změnilo. Ale ne. Zase je pryč. A až se objeví, budu znovu věřit, že tentokrát to bylo naposledy.

Předtím

Ondřej stál nahý v potměnělém pokoji. Tmu podvečera narušoval jen odraz oranžového světla z lampy pod okny. Byl konec ledna a ulice Karlína zasypával sních.

Monika napůl ležela, napůl seděla na posteli. Opírala se o zeď, peřinu přehozenou přes stehna. Reflektory aut projíždějících ulic jí na kůži kreslily pomíjivá tetování.

Posadil se na kraj postele, zády k Monice, a rukou si vjel do rozcuchaných vlasů. Ve druhé pořád svíral telefon, i když displej dávno zčernal. Bolela ho hlava, jak s Monikou trochu oslavovali. Konečně měl za sebou autorizační zkoušky na Komoře architektů. Teď už může opustit Davidův ateliér a odejít na volnou nohu. A tenhle telefonát to všechno zpečetil.

„To byla máma,“ promluvil nakonec, ale k Monice se neotočil. „Babička umřela. Prý něco se srdcem. Proto umřela.“ Proč to opakoval? Babička už měla svůj věk, dalo se očekávat, že to brzo přijde. Ale líto mu to bylo. Měl ji rád, i když poslední roky za ní moc nejezdil. Zároveň se neubráníl myšlence na to, že mu tím osud dává znamení. Ještě nevěděl jaké, na tyhle věci moc nevěřil, na osud a tak. To spíš babička.

Monika se přisunula blíž a opřela si hlavu o jeho studenou záda posetá drobnými pihami. Špičkami prstů mu přejela přes rameno. Připadala si trochu trapně, měla pocit, že by ho měla utěšovat, ale vlastně nevěděla jak. Obrátil se k ní, ne celým tělem, jen trochu natočil hlavu, takže viděla jeho profil, čelo a hrbolatý, trochu moc velký nos, křivku rtů a ustupující bradu. Jak málo ho vlastně zná. Za těch pár měsíců, co spolu chodili, její útěchu nepotřeboval. Společnost? Ano. Taky trpělivost, zábavu a její náruč. Ale útěchu nikdy. Co vlastně cítí člověk, který o někoho přišel? Smutek? Prázdnost? Z hlasu to nebylo poznat a do obličeje mu neviděla. Nevěděla, jí ještě nikdy nikdo z rodiny neumřel.

Ulicí projelo další auto a v krátkém záblesku světla se v příšeří pokoje na Ondřejově tváři zaleskla slza. Dlaní zakryl Moničiny prsty a stiskl je. Jako by se chtěl ujistit, že tam je.

Monika pořád váhala, co má říct. Napadaly ji jen fráze jako „je mi to líto“ nebo „to mě mrzí“ a ta nejotřepanější „upřímnou soustrast“. Všechno jí znělo neupřímně, prázdně. Tak radši neřekla nic. Začalo jí být chladno, zabalila se do deky a kolena si přitáhla k bradě. Čekala.

I Ondřej se otrásl. Okno bylo zavřené, ale staré rámy netěsnily a do pokoje si našly cestu jak zima, tak hluk z ulice. Houkání aut, cinkání tramvají, pokřikování dětí, lidí, opilců.

„Prý jsem po babičce zdědil ten dům,“ zašeptal.

Jenomže Monika už spala.

Koncem ledna sevřel údolí na konci světa mráz. Celý týden se teploty držely hluboko pod nulou, dech se srážel u úst a závěje sněhu mrazem ztuhly tak, že když na ně člověk stoupl, probořil se až za chvíli. V ledových krustách pak zůstávaly stopy s okraji ostrými jako sklo. I nebe bylo čiré, ledové. Stmívalo se.

U posledního domu, na samém konci Račího údolí, se otevřely dveře a do mrazivého podvečera vyšla skupinka lidí. Jako první muž v rozepnuté péřové bundě, mnul si ruce a přitom chrastil klíči od auta. Za ním šla žena v béžovém kabátě, s kulichem na hlavě, zpod kterého jí vykukovaly narůžovělé konečky vlasů. V náručí držela dítě, schovávala ho pod cípem kabátu, protože mělo na sobě jen svetřík a tenkou modrou čepičku. Chlapec. Nejspíš usnul, s hlavičkou položenou na matčině hrudníku. Dvě postavy zůstaly stát na zápraží, podupávaly, dvě tmavé siluety ozářené světlem zevnitř domu.

Muž a žena s dítětem došli k bílému autu, blinkry dvakrát blikly, když muž vůz odemkl. Chvíli s dveřmi lomcoval, než se mu povedlo je otevřít. Žena se přitom pohupovala v kolenou, šeptala „pšš, pšš“, aby se chlapec nevzbudil.

Po třetím trhnutí dveře od auta povolily a ona mohla položit miminko do autosedačky na zadním sedadle. Zavrtělo se a zakňouralo. *Proboha, jen ať se nevzbudí*, pomyslela si. Celý kolotoč kojení, odříhnutí a uspávání by se zase opakoval, a oni museli vyjet hned. Už tak se zdrželi. Dítě se znovu zavrtělo, ale víčka mělo zavřená. Poslední zamávání, muž se posadil za volant, žena oběhla auto a nasedla dozadu, vedle dítěte zapásaného v sedačce. Kdyby to šlo, nejraději by malého držela celou cestu v náručí.

Zadní světla auta byla ještě pořád vidět, když za ženami zaklaply vchodové dveře.

„Půjdu to nahoru trochu porovnat,“ řekla Marta, ta mladší z žen, které na hlavě poskakovaly temně černé kudrny. „Budeš pak ještě pracovat?“

„Ne,“ odpověděla druhá, s blond copem. Helena. „Já to poklidím tady dole. Můžem se pak podívat na ten film.“

Vlastně ho chtěly vidět už včera večer. Byl to nápad Petry, Heleniny spolužačky z vysoké, která přijela na víkend i s manželem a malým Tadeáškem. Zdeněk, Petřin manžel, učil na FAMU a vlastně jim ten film doporučil on. Snímek mladého rumunského režiséra válcoval všechny světové festivaly, „to musíte vidět, takové filmy točil naposledy mladý Forman v šedesátkách“, básnil o něm. Jenže Tadeášek byl celý den nevrlý a večer mu trvalo hrozně dlouho, než usnul. Zdeněk se už odpoledne trochu opil a naštvaná Petra nakonec nakonec šla spát s malým. Takže z filmu nebylo nic. Helena si ho stáhla na disk, že se na něj pak podívají samy.

Marta v ložnici svlékla povlečení, a když vytahovala čisté prostěradlo, všimla si na zemi, v rohu za prádelníkem,

plyšové ovečky s modrou mašličkou kolem krku. Hračka byla malá, hebká, tak akorát do dětských ruček. Ouško měla ještě vlhké, však se Petra omlouvala, že si malý poslední dobou strká do pusy úplně všechno. Marta si sedla do křesla a hladila bílé zvířátko po hlavičce.

A potom to ucítila. Znovu a zase o něco silněji. Nepatrné záchvěvy se objevovaly celý víkend, když si Tadeáška poprvé pochovala, když šla po obědě jezdit s kočárem, aby se chlapeček prospal na čerstvém vzduchu, dokonce i když jí Petra dovolila ho večer vykoupat. Pokaždé se jí uvnitř cosi sevřelo. Bolavě, ale tak jako hezky. Jako když se probouzí láska. A teď, když v ruce držela toho zapomenutého plyšáka, ta dlouho skrývaná touha propukla naplno.

Do ložnice nakoukla Helena. „Tak půjdeš? Nalila jsem víno.“

„Už jdu,“ odpověděla Marta a kdoví proč schovala ovečku za záda. Povlíkla peřiny, a než odešla, zastrčila hračku do posledního šuplíku, úplně dozadu. A tam, v hnízdě mezi vlněnými ponožkami a flanelovými pyžamy, se klubala touha po vlastním malém miminku, které by mohla chovat, a kdyby začalo plakat, podala by mu plyšovou hračku.

Svívalo a trávník se třpytil námrazou. Nebe rudě hořelo.

Za mými zády se ozývalo chrápání a zavržala postel. Byli jsme tu čtyři, nucení spolubydlíci, kteří spolu sdílejí nejen pokoj, ale všechno. To dobré i to špatné. Hlavně to špatné.

Přiletěl velký pták. Jeho pronikavý skřek byl slyšet i skrz okno. Sněhl se na zem u vzdálené zdi, bílé konce křídel zasvítily. Straka. Jedna znamená smutek, dvě štěstí. Pověřivě jsem doufal, že se objeví druhá. Osamělá straka poskakovala sem a tam a pak zmizela za zdí. Takže smutek.

Z chodby se ozvaly kroky a hlasy. Rutina začíná. Odtěd' se pojede až do večera podle přesně daného programu. Řád uklidňuje. Ale ode dneška už beze mě. Bůhví, jak dlouho to venku vydržím.

„Tak pane Malina,“ řekl mi primář, když si mě ráno zavolal k sobě do ordinace. Posunul si brýle na čelo a zaklonil se do židle. „Vás tady už nechci vidět.“

Seděl jsem naproti němu. „Rozkaz, pane primáři.“ Měl to být vtip, ale primář neměl smysl pro humor.

Mžoural do papírů. Do mých papírů.

„Jste tu podruhé. Tady žádný do třetice všeho dobrého neplatí.“

„Já to zvládnu.“ Věřil jsem tomu? A záleží na tom?

„Kdybych za každý ‚Já to zvládnu‘ dostal pětku, tak si dávno válím šunky někde na Bahamách.“ Tentokrát zavtipkoval on, ale ani teď se nikdo nezasmál.

Vzdychl, nasadil si brýle a podepsal mi výstupní zprávu. Další. Kdoví kde zůstala ta předchozí.

Vstal, obešel stůl a napřáhl ke mně ruku. „Nic mi do toho není, ale... Kam máte namířeno?“

„Mám kamarády.“

„Tady v Praze? Možná by stálo za to změnit prostředí. Zajet za rodinou. Vy přece nejste odsud.“

Pokrčil jsem rameny. Jako bych měl na výběr. „Možná. Děkuju za všechno. Nashle.“

„Sbohem, pane Malina. S váma už jediné sbohem.“

Šel jsem si pro věci, tašku jsem si sbalil už včera. Pokoj už byl prázdný, stejně jako chodby i jídelna, páchnoucí vařenou zeleninou a břechkou, které tu říkají kafe. Procházel jsem vstupní halou a ozvěna mých kroků se odrážela od zdí. A pak se za mnou zabouchla ta těžká dřevěná vrata, která připomínala bránu do hradu.

Petr parkoval o kus dál. Opíral se o modrou toyotu, mobil u ucha, kšiltovku staženou do očí, aby ho náhodou nikdo nepoznal. Na Újezdě měl byt, garsonku s jedním oknem a křivými stěnami. Můžu tam být, než se rozkoukám a dám se dohromady. Kamarád.

Hodil jsem tašku na zadní sedadlo.

„Tak jak, už dobrý?“

„Jo.“

Moc jsem tomu nevěřil, ale co jiného jsem mohl říct? Jeden nikdy neví.

Když přijeli poprvé, z února zbývalo ještě pár dní. Pořád víc zima než jaro. Krajina otvírala svou náruč rozlehlými poli, obrysy hor v dálce se rozplývaly, byly jen klamem, vlnícím se před očima nepřivyklyma na studené únorové světlo. Od Hanušovic se cesta zúžila a přibylo zatáček. Za Brannou vjeli do hor a bylo to, jako by překročili nějakou neviditelnou hranici. Mraky klesly níž a stromy se ohýbaly pod poryvy větru. Sníh se držel i mimo sjezdovky, po kterých se proháněli poslední lyžaři, na svažitých loukách a při okrajích hustých lesů, ale níž už byla zase jen krajina pichlavých strnišť a černých holých větví.

Monika to všechno pozoruje zamlženým okýnkem a choulí se přitom do sebe, hlavu unaveně opřenou o sedačku. Ondřej by to v Lipové nejraději stočil rovnou na Pomezí, ale ještě je potřeba stavět se u notáře pro klíče a kvůli papírům. Takže přes výpadovku pokračují dál na Jeseník, dokud nedojedou až do centra. Zastaví u malého parčíku a zamíří k bílé budově opodál. U vchodu si Monika všimne zlatavé cedulky – JUDr. Milan Krejčí, notář.

V úzké kanceláři, kde to voní mátovými bonbony, si Ondřej s notářem potřese rukou. Notář má prořídlé vlasy

sčesané do čela tak, aby mu zakryly hluboké kouty, na bradě stín strniště a pod povislými víčky vodově modré oči. Krátce si potřeše rukou i s Monikou, ale pak už se obrací jen na Ondřeje. Poprvé se potkali před několika týdny, notář byl jeden z těch pár lidí, co se sešli na babiččině pohřbu. Monika tam nebyla. Nerozhodnost, jestli má jet, nebo ne, za ni vyřešila chřipka. Týden ležela s horečkami, nedošla ani do kuchyně. Ještě teď se cítí trochu slabá.

Notář posune po desce stolu modrou plastovou složku, propisku a svazek klíčů. „Tady to je. Máte tam ukončení dědického řízení a potvrzení o převzetí klíčů. Stačí s tím jen zajít na katastr a bude to vyřízené.“

Ondřej prolisťuje papíry, na ten poslední se podepíše a pak sáhne po klíších. To nejsou ty babiččiny, mívala na nich přívěsek, který jí kdysi přivezl z nějakého výletu. Na těchhle přívěsek není, jen tři obyčejné klíče na obyčejném kovovém kroužku. Třeba se ztratil, musel být už hodně starý. „Děkuju.“ Obrátí se k Monice, která za celou dobu neřekla skoro ani slovo. „Můžem, Moni?“

Do Javorníku je cesta vede ostrými serpentinami, vlnobití zasněženého hřebene jesenických hor mají už za zády, ale stále zůstává na dohled. V protisměru je mine autobus a Monice se zdá, že v něm kromě řidiče nikdo nesedí. Jedou hrozně dlouho. Krajina okolo nich se narovnává a obzor je pořád vzdálenější.

„Támhle už je Polsko,“ prohodí Ondřej a ukáže skrz čelní okno k rovině napravo, která se táhne do daleka. Jako by se v té dálce třpytila voda. „Když to vypadalo na déšť, babička vždycky říkala, že žádný nepřijde, že to stáhnou jezera. Hned kousek za hranicema, u Otmuchova jsou

totiž velký jezera, vypadá to tam jak u moře. Můžem si někdy udělat výlet, co ty na to?“

Monika jenom utrousí „hmmm“, což může znamenat cokoliv. Jinak je potichu. Obyčejně to Ondřejovi nevadí, naopak se mu na ní líbí, že není ukecaná jako jiné holky. Až do Jeseníku byl v pohodě, poslouchali starý alba od Priessnitz a vlastně si to užíval. Jenže co odešli od notáře, narůstá v něm nervozita. A to ticho v autě mu moc nepomáhá. Taky už je celý ztuhlý, není zvyklý sedět tolik hodin za volantem a Monika se s ním vyměnit nechtěla. Ošije se a zakrouťí hlavou, aby uvolnil ztuhlý krk. Z reproduktorů začne hrát další deska. Autem se rozezní jednotvárná melodie vybrnkávaná na kytaru a pak zastřený hlas začne zpívat o divoký a chladný řece a bláznivém jaru. Kdyby Rychleby měly soundtrack, bylo by to tohle album. *Potichu*.

Priessnitz zpívají o jaru a pak o *konci sezóóony*, zatímco Ondřej mívá všechna ta známá místa. Moc se to tady nezměnilo, pár baráků má novou fasádu, novostavby v pastelových barvách se střídají s opuštěnými domy se zarostlými zahradami. Tohle je jeho kraj. Jeho minulost. A je přesvědčený, že on, Ondřej, pomůže utvářet jeho budoucnost.

Otočí se k Monice. Pořád je trochu překvapený, že s ním opravdu odjela. Navrhl jí to jen tak, vlastně to myslel vážně jen napůl. „Nechceš jet se mnou?“ utrousil, když skládal knížky do krabice a ona ho pozorovala z postele. Jen se usmála a natáhla se po láhvi s vínem. Už o tom nemluvili, ale pár dní nato se ho zeptala, jestli to pozvání, aby odjela s ním, pořád platí. Vlastně mu bylo trochu trapně, dívala se na něho těma svýma velkýma hnědýma očima, takže jí

nemohl říct: „Ne, sorry, to byl jen vtip.“ A tak teď sedí vedle něho, v kufru auta má pár svých věcí, a on vůbec netuší, co od toho čeká. Je trochu pobledlá, možná se jí udělalo špatně z dlouhé cesty a z těch zatáček. „Už jen kousek,“ řekne a pohladí ji po stehně.

Monika natáhne nohy před sebe, vypadá to nenuceně, jako by si je chtěla jen protáhnout, a ne jako že se mu chce vysmeknout. Je jí špatně, trochu po té chřipce, taky jí nedělají dobře delší cesty autem a navíc Ondřej jede až moc rychle. Ta cesta je tak strašně dlouhá. Nekončí a nezačíná, přesně jak zrovna zpívá ten chlápek se škrábavým hlasem. Okolo jenom pole, louky, lesy, občas pár domů, nikde nikdo, dokonce ani zvířata, jen z pole se zvedne hejno ptáků. A ta hudba, čistý devadesátky. Ondřej to pouští pořád dokola. Monice se to nelíbí, zpěvák jí přijde ukňouraný a písničky moc depresivní, ale nic neřekne, přitom jindy nemá problém dát najevo, co nemá ráda. Možná kvůli tomu jeho zasněnému výrazu, nechce mu to kazit. Bože, snad už tam brzo budou.

Ten dům je vidět už z dálky. Nízký, žlutý, první stavení od křižovatky. Ondřej zastaví u vratkého plotu z drátěného pletiva. Vystoupí a strčí do branky. Zamčená není, ale stejně s ní zápasí, musí s ní prudce trhnout dopředu, teprve pak povolí. Předzahrádka je jen úzký pás trávy a okolo něj vede hrubým šterkem vysypaný chodníček. Omítka se v obloucích nad okny a okolo vchodových dveří už loupe, bude potřeba nahodit novou. Ondřej si v duchu začne sepisovat seznam, co všechno bude potřeba udělat. Opravit.

Vylepšit. Bude toho dost, a to ještě nebyl uvnitř. Ale to nevádí. Není kam spěchat.

Popojdou na zahradu vedle domu. U boční zdi stojí dřevěná lavička, tmavozelený nátěr už se sloupal skoro ze všech latěk. Na ní leží stočená do klubíčka mourovatá kočka s bílými packami. Líně otevře jedno oko, místo toho druhého má bílou jizvu. Monika si chce kočku pohladit, ale pak si to rozmyslí a ruku odtáhne. To chybějící oko ji trochu děsí.

Zahrada je velká, obdélníková, prázdné záhony čekají na jaro. Pár pokroucených stromů, vzadu řídké keře, rybíz, maliny nebo něco takového. A podél plotu několik nevýrazných keříků, spíš jsou to jen svazky dřevnatých stonků trčící ze země. Na jednom z nich zůstaly uschlé listy. Ondřej se po nich bezděky natáhne a promne je v dlaních, rozpadnou se na malé kousky. Babiččiny růže. Každé léto kvetly velkými žlutými květy, a kdyby byl Ondřej sentimentální, řekl by, že ta vůně čajových růží mu pokaždé připomene léto a babičku.

Smete z prstů rozdrolené listí a otočí se. Za domem žádný trávník není, jen udusaná hlína, polorozpadlá šopka a kurník. Výběh pro slepice je prázdný. Ondřejovi to líto není, aspoň je o starost míň. Bude muset vymyslet, co s tím místem udělat. Stín tu bývá v podstatě celoročně, v létě, když udeří horka, tam je příjemně, ale jinak? Přece tam nezůstane holá země, která se po každém dešti změní v bláto. Možná garáž? Ach jo, je tady tolik práce.

Monika se zatím posadí na kraj lavičky, tak, aby nevyplašila kočku, ale ta se rušit nenechá. Dřevo ji studí i přes kalhoty. Zima je vlezlá, člověk má pocit, že už se snad nikdy

nezahřeje. Monika se snaží nasát aspoň to málo tepla ze slunce, které se před chvílí ukázalo, ale pomáhá to jen málo. Tíseň, která na ni padla cestou, nemizí, spíš ještě zesílí, má sto chutí nasednout do auta a otočit to zpátky do Prahy. Klidně i bez Ondřeje. Ten mlčí, stojí o kus dál u plotu a trhá suché listí z keřů.

Otočí se a vrací se ke vchodovým dveřím, Monika za ním. Klíč v zámku cvakne naprázdno. Jednou. Dvakrát. Teprve napotřetí západka vyskočí a dveře se dají s námahou otevřít.

Domek vydechne chlad.

Večer si ustelou v kuchyni na rozkládacím gauči. Na několik kostkovaných dek, trochu čpících zatuchlinou, si rozprostrou spacáky. Někde mezi všemi těmi pytli a krabicemi, které celé odpoledne vynášeli z auta a snažili se je aspoň trochu roztřídit, budou i peřiny, ale zatím je nenašli. Ondřejovi se podaří zatopit v kamnech, bedýnka vedle je plná třísek i větších polen. Napadne ho, kdo asi babičce to dřevo nachystal, ona sama by to už jen těžko zvládla. Přiloží, nejdřív to jen čoudí, ale nakonec se oheň rozhoří.

K večeri si na starém plynovém sporáku uvaří gulášovku z pytlíku, k tomu chleba a čaj, Monika si připadá jak někde na dovolené ve stanu. Vlastně je to tak trochu dovolená, volno od normálního života tam daleko ve městě. Není ani devět, když se k sobě přitulí na gauči a jediným světlem zůstanou červeno oranžové odlesky plamenů za malými dvířky kamen. Je slyšet praskání ohně a tikot nástěnných hodin. Ondřej usne téměř okamžitě, zmožený únavou i všemi těmi představami o novém životě, které nosí v hlavě.

Monice se spánek vyhýbá. Převaluje se, v jednu chvíli ji spící Ondřej téměř shodí z postele. Chce se jí na záchod, tak vstane a přehodí si přes sebe Ondřejovu mikinu, protože v kuchyni je chladno, v kamnech doutná pár posledních uhlíků. Cestou z koupelny se zastaví u okna. Odhrne krajkovou záclonu a vyhlédne ven. Tma je spíš šedivá než temně černá, obrysy košatých stromů v zahradě se dají jen tušit.

A to ticho. Žádná projíždějící auta, žádní pokřikující opilci, dokonce ani pes nikde neštěká. Kde se to ocitla? Na konci světa, v zemi věčné zimy, mlhy a ticha. Za celý den kromě Ondřeje, toho notáře a prodavačky v obchodě, kam ještě na otočku zajeli pro něco k jídlu, s nikým nepromluvila. Odpoledne okolo projelo jediné auto, těsně předtím, než se úplně setmělo, je míjel červený opel. Vlastně si teď nedokáže vybavit, jestli se vůbec vracel zpátky.

Zatáhne záclonu a vleze si zpátky k Ondřejovi. Spacák je vyhrátý, i Ondřejovo tělo hřeje. Monika se dál převaluje na nepohodlném gauči. Je zvyklá usínat za cinkotu tramvají, a nikdy v úplné tmě, světlo z lampy pod okny bytu jim pořád trochu pronikalo do pokoje, i přes zatažené závěsy. A tak zírá do stropu, po kterém se nemíhají žádné stíny, a hlavou se jí honí otázka, co tady vůbec dělá.

Usne, teprve když se nad vzdáleným obzorem objeví první náznak bledého svítání.

Obzor se rozpíjí v mlhavém oparu. Země je nacucaná vodou a ze vzdálených kopců se žene studený vítr. Při okrajích silnice a ve škarpě se drží špinavé zmrazky. Asfaltový povrch se drolí, děr je v něm po každé zimě o něco víc.

Světlo se proplétá skrz nahé větve, ale až stromy obrostou listím, slunce už mezi sebe nepustí. Bude muset šplhat každý den výš a výš, nad svah porostlý buky a smrky, aby se mohlo opřít do popraskaných okenních tabulek, zaprášenějších než loni, procupitat po přelámaných prknech, které kdysi tvořily podlahu tanečního sálu, úlomky dřeva jsou jako prsty, které vyčítavě ukazují na viníka. Na okázalé budově bývalé výletní restaurace se podepsaly čas a lhostejnost. Jejím pravidelným návštěvníkem je teď jenom jarní slunce, které ji na sklonku podzimu zase opouští.

Vzadu za rozpadlou budovou šumí potok. Voda, chladná i v nejparnějším létě, divoce poskakuje po kamenech pokrytých kluzkým nazelenalým povlakem a kamenité svahy zesilují šumění tak, že se rozléhá celým údolím. Údolí se jmenuje Račí, i když v tomhle potoku raci už dávno nežijí. Z keřů se ozývá ostré, repetitivní drozdí *cit-cit-cit*.

Zima tu je dlouhá. Vleklá. Únavná. A přece je to už jisté. Do Rychlebských hor dorazilo jaro.

U posledního stavení v údolí zastaví červený opel. Vystoupí z něj Helena, rychle vyjde po třech schůdcích a zmizí vevnitř.

„Ahoj,“ zavolá do tmavé chodby.

Neozve se žádná odpověď. Helena srovná kožené pohorky ledabyle rozhozené uprostřed chodby do botníku, vedle nich postaví svoje hnědé kotníkové boty a v ponožkách vejde do kuchyně propojené s obývací částí domu. Vedro a světlo, tak ostré v kontrastu s podmračeným odpolednem venku, ji na okamžik oslepí. Všechna světla jsou rozsvícená a topení jede naplno. V jednom z tmavozelených křesel v obývací části místnosti sedí Marta. Černé kudrnaté prameny jí spadají do obličeje. Věčně si je zastrkává za uši, dělá to bezděčně, když je nervózní, nebo se naopak hrozně soustředí. Na kolenou má položený otevřený notebook.

„Zrovna jsem uvařila čaj, dej si,“ prohodí jenom, ale hlavu nezvedne.

Heleně po zádech stékají kapky potu. Radiátory sálají, jako by venku bylo deset pod nulou. Hned si svléká vrstvy oblečení, šálu, kabát, svetr, nejraději by ze sebe shodila i to propocené triko. I kdyby tu stála nahá, bylo by jí vedro. A Marta by k ní nezvedla oči.

„Pojď se podívat na tohodle.“ Marta si zase zastrčí vlasy za ucho a odlepí oči od monitoru. „Čtyřiatřicet, svobodný, řidič sanitky, ve volném čase chodí po horách a má rád Tolkiena. Dokonce to jméno napsal správně, takže úplně blbej nebude.“

Ježíš už zas. Helena sáhne do otevřené police pro sklenici a místo čaje z konvice, ze které úzkou hubicí stoupá pára, si napustí studenou vodu. Na tři hlty ji vypije a napustí si ještě jednu. Tu už jen ucucává, aby oddálila okamžik, kdy bude muset zhodnotit dalšího adepta.

„Není to zrovna hezoun, ale už jsem viděla o dost horší. Co myslíš? Líbil by se nám někdo takovej?“

Helena zbytečně prudce odloží sklenici a rezignovaně popojde k Martě, posadí se na područku křesla a zamžourá na monitor. Přes celou obrazovku je roztažená fotka muže, trochu neostrý výřez z nějaké jiné fotky, kromě obličeje jsou vidět jen ramena, kus hrudníku a vypracované kopečky bicepsů napínající se pod rukávy černého trika. Vypadá jako sportovec, sympaták, ale žádný výrazný typ.

„Proč by si řidič sanitky dával profil na seznamku?“ prohodí Helena pochybovačně.

„Tak asi nemá čas. Sanitka není zrovna ideální místo na seznamování.“

Helena naklání hlavu, jako by hledala úhel, ze kterého bude adept vypadat nejpříjemněji. I když je jí to úplně jedno. Nezajímá ji, ani kdyby to byl sexy hasič nebo měl naopak jenom jedno ucho. „No a odkud je?“ prohodí, jen tak, aby se neřeklo. Je to lepší než Martě zase vysvětlovat, že to je celé nesmysl.

„Z Plzně. To je dost daleko.“ Marta pokyvuje hlavou a pak si pro sebe řekne: „To by šlo.“

Helena si namotává na prst pramen Martiných vlasů. Pustí ho a sleduje, jak se zhoupne jako pružina. Ty její vlasy. Jako by byly živé. Helena do nich tak ráda noří prsty,

nos, celou hlavu. Ale kdyby to udělala teď, kdyby zkusila Martu rozptýlit, stejně by ji odstrčila.

„Heli,“ Marta se zakloní v křesle a podívá se na Helenu. „Bude to bezvadný, uvidíš. Budeme rodina. Ty nemusíš dělat vůbec nic, jen souhlasit.“

S tím nápadem, ze kterého se během několika týdnů stal plán, nesouhlasí od začátku, ale Marta to neslyší, nechce slyšet. Co u nich byla na víkend Petra s rodinou, nemluví skoro o ničem jiném a pořád věří, že Helenu nakonec přesvědčí. Helena naopak čeká, až to Martu konečně pustí, až uzná, že je to nesmysl, že si vystačí jen spolu.

Ne, nebude to bezvadný. Teď je to bezvadný. Když jsou jen ony dvě, uzavřené v tomhle svém maličkém světě. Doteď jim nic nechybělo. A Heleně pořád nic nechybí, to Martě Helena nestačí. I zpod zavřených víček na sobě cítí Martiny oči. Půjde si za svým. Marta je taková. Tvrdohlavá. Neústupná. Helena ji může jen následovat. Nebo se nechat opustit. Někdy je jen kousek od toho, aby kývla, aby měla konečně pokoj. Když je unavená nebo rozrušená, tak jako teď. Otevře oči a stočí pohled k sanitákovi z Plzně. „Přijde mi, že má moc velký zuby. Vypadá jako kuň. A odstávají mu uši.“

Marta se zachichotá. „Ani bych neřekla.“ Nic se nestalo, všechno je zas dobré.

Heleně začíná tepat ve spáncích. Vstává ztěžka, nohy jí ztuhly a nechtějí ji poslouchat. Zatmí se jí před očima a bolest ve spáncích zesílí. Horkem, únavou, pocitem vlastní nedostatečnosti.

„Musím pracovat.“ Pomalu dojde ke dveřím pracovny, zavře je za sebou. Odvedle je slyšet tlumené tukaní do klávesnice. Tak Marta sanitákovi přece jen odepisuje.

V chladu a přítmí bolest hlavy zase ustoupí. Helena dosedne k pracovnímu stolu, lampičku nad stolem však nechá zhasnutou. Oknem vidí až k brance a na cestu za ní, takže upozoruje kohokoliv, kdo projde okolo. V létě je to o nervy. Údolím vede oblíbená turistická trasa, v sezóně pod okny procházejí výletníci, každé léto jich přibývá, hlasitě po sobě pokřikují, protože je ani nenapadne, že by tady mohl někdo bydlet nastálo. Většinou se zastaví před informační cedulí u rozbořeného domu na druhé straně cesty.

„Tančírna v Račím údolí, německy *Georgs-Halle*“ stojí na ceduli a potom následuje krátký text v češtině, polštině, němčině a angličtině popisující historii kdysi známého, dnes zapomenutého místa. Po straně je ještě barevný obrázek překreslený ze staré pohlednice. *Willkommenn in Krebsgrund!* Už roky tohle místo pohlcuje jen les a křoviska. A nezdá se, že by se mělo něco změnit. Těsně předtím než Helena odvrátí pohled, se jí zdá, že se ve stínu podél boční zdi Tančírny mihlo cosi bílého. Jakási světlá šmouha, ale hned je zase pryč. Ještě chvíli se tím směrem dívá, ale už se to nevrátí.

Nejspíš jen mžitky z únavy. Cvakne vypínačem lampičky a po desce stolu se rozlije kruh teple žlutého světla. Notebook nechá zavřený, místo něj vytáhne z mělkého šuplíku tmavě modrý zápisník. Listuje v něm, do půlky je popsán poznámkami, některé z nich jsou psané už dávno, v dobách, kdy ještě tlumočila, naškrábané v takovém spěchu, že už je nepřečte ani sama po sobě.

Nalistuje prázdnou stránku a zaváhá. Když překládá, píše si poznámky rukou, ale deník si nikdy nevedla. Přišlo

jí to... divné, psát, co se jí honí hlavou, a psát to jen pro sebe. *Jak by mi to asi mohlo pomoci?* říkala si v duchu, když jí zase někdo nadšeně popisoval, jak se mu po tom, co si začal psát deník, úplně změnil pohled na svět. Ale teď toho má v hlavě tolik – Marta a to dítě, které ještě není, ale může být, ta nabídka, na kterou by měla co nejdřív odpovědět, ale ještě vůbec neví jak. A ze všeho nejvíc Jan. Začne psát.

Vrátil se. Tak přece. Už jsem ho zahlídla, jen na malý okamžik...

Napsat první dvě věty je nejtěžší, pak se slova sama rozběhnou. Tak přece. Myšlenky se chytají do pasti a ztrácejí svou naléhavost. Nevnímá, jak od narůžovělých šmouh zrudne celé nebe, až nakonec vyhasne a setmí se. Helena se noří do svého světa a ten okolní pro ni přestal existovat.

Helena

Vrátil se. Tak přece. Už jsem ho zahlídla, jen na krátký okamžik. Změnil se jen málo. Hubenější, jako by vyschl, tmavé kruhy pod očima byly patrné i na dálku. Nevím, jestli viděl on mě, spíš ne, často svoje okolí nevnímal. Ztracený ve svých myšlenkách, snech, představách, lákavějších než nudná přítomnost.

Nevěřila jsem, že by se vrátil. Sem, odkud utekl už tolikrát. Mrzí mě, že šel za Jardou, ne za mnou. Ale vlastně ho chápu, trochu, jenom trochu. Vždycky k němu vzhlížel, protože byl starší. A co já, vyčítala jsem mu uraženě, když se táhl za Jardou jako jeho stín. Přesto jsem věděla, že radši má mě. Ačkoliv mi to nikdy neřekl.

Taky vím, že ho Jarďa nechává bydlet v tom pokoji nad hospodou. To jako vážně? Vždyť ho zrovna pustili z léčení. Taky jsem to Jardovi dneska řekla. A kam jinam měl podle tebe jít? K tobě? Jízlivost z těch slov odkapávala jako sirup. Dáš na něj pozor? Jarďa leštil nádobí a skládal ho do polic. To víš, že jo. Dáš si něco? zeptal se a já na to, že ne. Všiml si, jak přešlapuju u výčepu a dívám se střídavě ven z umatlaného okna a ke dveřím. Není tu. Otočila jsem se a šla. Neboj se, slyšela jsem za zády Jarďu, když už jsem byla ve dveřích. Ale já se bojím, a sama pořádně nevím čeho.

Jsem ráda, že ho mám tak blízko. I když má možná pocit, že jsem ho tehdy opustila. Možná má pocit, že ho opustili úplně všichni a nechali ho, aby se s tím popral sám. Tak se pral, i když se prát nikdy neuměl. Ani s klukama, ani se sebou samotným. Prohrával tak často, až mi přišlo, že to dělá schválně. Moc si přeju, aby odteď začal vyhrávat.

Poslouchám.

Zdola se ozývá cinkot sklenic, nesrozumitelné hlasy a vrzání dveří. Hospodský hluk.

Jsem tu, i když jsem byl přesvědčený, že se tady už nikdy neukážu.

Praha měla tvář Lídy. Všechno na mě křičelo její jméno. A když se setmělo, dívaly se na mě ze tmy její oči. Nedalo se to vydržet.

A tak jsem tady. Doma. Tady, kde mi nemá Lídu co připomínat, protože ona tu nikdy nebyla. Sliboval jsem, že ji sem vezmu, že jí ukážu, kde jsem se narodil, a ona pochopí, proč jsem takový.

Hlasy z hospody zesílí, bouchnou dveře, a zase zeslábou. Bydlet hned nad hospodou. Pro alkoholika snad není horší místo. Ale je tu Jarda. Volal jsem mu už z vlaku, nasedl jsem do něj, i když jsem nevěděl, jestli vůbec mám kam jet.

Jasně, přijed', místo tu je. Když jsem neodpovídal, dodal ještě, že se nemusím bát. Že na mě dohlídne. Je přece nejstarší.

Dát si aspoň pivo. Jen jedno, malý.

Z té představy mám sucho v puse.

Přejedu prsty po bílých jizvách na zápěstí, jsou jako švy, co mě drží pohromadě. Bylo to tak tak. Jenže umřít by bylo moc snadné.

Zavřu oči, zacpu si uši, abych nic neviděl, nic neslyšel. Nemůžu tu zůstat. Nemůžu.

Scházím ze schodů, hluk z hospody sílí. Dveře do výčepu jsou na škvírku pootevřené. Vejít, sednout si ke stolu. Objednat si pivo a panáka. V hospodě se nikdo na nic neptá. Dá se tam sedět hodiny, pít a zapomínat.

Něco o tom vím.

Minu pootevřené dveře, projdu chodbou ke vchodu, vyjdu ven a rozběhnu se.

Je pondělí. Monika vyjde na zápraží a na bosém palci ji zastudí beton. Zavrtí prstem a s hrnkem v ruce projde do zahrady. Než se posadí na lavici, strčí si pod zadek vybledlý podsedák. Usrkává kafe, nastavuje tvář paprskům, nechá se jimi zahřívat, objímat, laskat. Už to není to chladné zimní slunce, které spíš studí, než hřeje. Tyhle paprsky už mají sílu.

Na sloupek plotu dosedne kos, černé tělíčko se mu leskne jako nalakované. Monika ho pozoruje skrz přivřená víčka a ani se nepohne, aby ho nevyplašila. Pták otáčí hlavičkou na všechny strany, černé peří ještě zvýrazňuje oranžovožlutý zobák. A najednou je pryč, to kvůli kočce s jedním okem, která se neslyšně připlížila a pak po něm skočila. Ale chatrné pletivo ji neudrželo, ona spadla a kos frknul do koruny nejbližšího stromu. Kočka dělá jako že nic, olízne si packu a nevšímavě odkráčí.

Dneska je tu poprvé úplně sama. Ondřej hned ráno odjel do Jeseníku a prý se vrátí až odpoledne. Doteď si tu připadala jako na prázdninách. Trochu uklízeli a zabydlovali dům, který se zvenku zdál větší, než doopravdy je. Pořád spali v kuchyni, ale aspoň už našli ty peřiny. Do vyklízení

ostatních pokojů se Ondřej moc nehrnul a Monika na to nic neříkala. Byl to jeho dům, jeho rodina, jeho vzpomínky. Naštěstí byla kuchyň dost velká, zabírala skoro celé spodní patro, za ní byl už jen jeden úzký pokojík, kde spávala Ondřejova babička. Koupelna a záchod taky v přízemí, muselo se přes chodbu, ve které byla pořád zima, hlavně večer, protože pode dveřmi zvenčí profukovalo. V patře byly ještě dva pokoje, ale tam nahlídla Monika jen jednou.

Kos se vrátil na svoje stanoviště na plotě. Rozhlíží se okolo, pak seskočí do trávy a rýpe zobáčkem do hlíny. Za okamžik, když najde brouka nebo larvu nebo cosi, odletí pryč. Monika si řekne, že by taky měla jít raději něco dělat.

Bála se, jaké to bude, trávit tolik času s někým, koho zná jen málo, ale bylo to až překvapivě snadné. Ondřej, v Praze vážný a bledý z toho, jak celé dny trávil v ateliéru, a taky kvůli těm černým tričkům, která nosili všichni jako neoficiální uniformu, se tady usmíval, tváře měl začervenalé nadšením a zimou. Jezdili na výlety po okolí, místa měla krátká a výmluvná jména – Vápenná, Žulová, Javorník, Uhelná, Vlčice. V Žulové šplhali na Boží horu, cesta vedla prudkým svahem a na namrzlých kamenech to klouzalo. Ale ten výhled bral dech. Domky pod nimi připomínaly žulové kostky, maličké a čtvercové, všechny stejně našedlé, a celé údolí lemovala tmavě modrá linka hor. V maličké kavárně na náměstí si pak dali cappuccino a tvarohovou bábovku. Seděli na úzkém chodníku a brzké březnové slunce jim prohřívalo promrzlé nohy. V Javorníku na Jánském vrchu taky pěkně vymrzli, ten den zahalila celé okolí mlha, takže z terasy zámku byla sotva vidět věž nedalekého kostela. Ondřej se Monice

snažil vyprávět o měšťanských domech na javornickém náměstí, s historií barevnější a honosnější, než byla jejich současná podoba s odpadávající omítkou a nevkusnými cedulemi v přízemí. Monika se třásla a z jeho výkladu si nepamatovala vůbec nic. Po večerech spolu seděli v kuchyni, pili víno, pouštěli si filmy, milovali se. Povinnosti odložili na potom.

A to potom nastalo právě dnes.

Vevnitř na sebe Monika navlíkne starou Ondřejovu mikinu a posadí se ke stolu. Teď dopoledne je v domě chladno, okna jsou moc nízko, takže ho slunce nevyhřeje, a zatápět v kamnech si sama netroufne. Otevře notebook a klikne na dokument označený jako „DP_verze_I“.

„Jen jeď, to ti prospěje, aspoň to konečně dopíšeš,“ radil jí táta, docent a historik umění, a máma, hluboce oddaná německé literatuře, kterou přednášela na Karlovce, souhlasně pokyvovala hlavou a vyjmenovávala spisovatele, kteří se takhle uchýlovali do ústraní, aby napsali svá nejlepší díla. Oni sami Prahu opouštěli jen málokdy, většinou jen proto, že je nějaká zahraniční univerzita pozvala na konferenci, případně kvůli nějaké výjimečné výstavě. O tom, že Monika půjde na vysokou školu, se nediskutovalo. To bylo prostě dané, a ona se nehádala. Nikdy se nehádala. Dokonce i obor jí vybrali, protože se sama nedokázala rozhodnout. Odmalička ráda listovala otcovými knihami o dějinách umění a prohlížela si obrázky děl, jejichž význam zůstával desetileté holčičce utajený, proto jí otec, pyšný, že dcera po něm podělila jeho lásku k umění, po letech vybral dějiny umění a doufal, že půjde v jeho stopách.

Studiem proploovala možná o něco lépe, než kdyby nebyla dcera docenta Novotného, ale bakaláře dodělala a pokračovala dál na magistru. Dosud v podstatě bezproblémové studium se zadrhlo až teď, těsně před koncem, kdy už měla hotové všechny zkoušky, zbývalo jen napsat diplomku a složit státnice. Jenže se k tomu pořád nedokázala donutit. *Profánní stavby v českých zemích na počátku 20. století*, tak znělo téma, na které měla sepsat alespoň šedesát normostran textu. Procházet staré černobílé fotky škol, kulturních domů, továren a nádraží a číst si o nich ji bavilo, ale když měla sednout a psát, najednou nevěděla o čem. Slova nepřicházela. Ale vzdávat to nechtěla.

A vtom Ondřejovi umřela babička, on po ní zdědil dům a rozhodl se odejít z Prahy. A Monice jednou večer nabídl, ať jede s ním. Do té doby o Rychlebských horách nikdy neslyšela. Znělo jí to tvrdě, divoce. Ten večer neřekla ani ano, ani ne. Jenže o pár dní později dělal táta zase doma dusno kvůli tomu, že pořád nic nedělá, že už to mohla mít dávno hotové, dopsané a co si myslí... Vypadlo z ní, že v tomhle prostředí nic nenapíše, že se nemůže soustředit a že by měla možná odjet. „Jen jeď, to ti prospěje, aspoň to konečně dopíšeš,“ řekl táta a šel psát přednášku, se kterou měl vystoupit na konferenci v Basileji. S mámou odjeli dva dny předtím, než Monika nasedla k Ondřejovi do auta, aniž tušila, kam to vlastně jede. Ale co, je to jen na léto a pak se uvidí.

Zírá na virtuální list papíru, na kterém poblikává kurzor. Napíše pár vět, vzápětí je maže. Pročte si pár článků, které si stáhla ještě v knihovně na fakultě, proklikává mezi naskenovanými černobílými fotkami. Po hodině

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Kdo chce s vlky býti.***
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.